

I

„Mis imelik nimi.”

„Emma?”

„Ei, teie perekonnanimi: Kwaadvlieg’.”

„Q-ga.”

„Mis kuuga?”

„Ei, niimoodi kirjutatakse, alguses on tähed q ja u. Ja lõpus on gh.”

„Järjest imelikumaks läheb.“

„Ega ma ise seda valinud pole. Aga tegelikult päris hea nimi: Quaadvliegh. Ja mis teie nimi on?”

„Herman.”

„Kah kena.”

„Te narrite mind?”

„Ei-ei, seda ma küll ei söandaks.”

„Aga mis tema nimi on?” Herman osutas koerale.

„Tema on Wodan.”

„Wodan? Selline väike peni? Teile vist kohe meeldivad veidrad nimed.”

„Abikaasa mul arvas, et see nimi nalja pärast sobib talle. Koera täielik nimi on Wodan Herakles Räpakott. Me leidsime ta Belgias ühest prügikastist. Ta on ehtsat prügi-kastikoera tõugu.”

* *Kwaadvlieg* – kurikärbes (hollandi k). – *Tlk.*

Herman tegi suured silmad. „Prügikastist? Siis ta pidi küll hullusti haisema. Või ei istunud ta seal sees nii kaua?”

„Seda me täpselt ei tea. Silti juures polnud. Aga räpane oli ta tõesti. Pistime ta duši alla.”

„Belgias?”

„Ei, kodus. Meil on kodus dušš.”

Üle Emma huulte lipsas sõbralik ohe. Ta tundis Hermanit nüüd umbes kolm minutit ja leidis, et too on väga kena inimene, kuigi mitte just kõige helgema peaga aiapidaja Rõõmus ja Rahu.

„Kas sooviksite kõrvitsat, proua Emma?”

Emma soovis. Viisakusest.

Herman teatas, et on kümne minuti pärast kõrvitsaga tagasi.

2

Nädal varem, esimesel tutvumisel majakesega, olid taluhõngulise mustri kardinad ja seitse teekannu riulil Emma ära võlunud. Ta teadis, et kardinad ja teekannud pole aiamaja juures kõige tähtsamad, aga ikkagi. Võib-olla oleks ta pidanud pigem vaatama, ega katus läbi lase ja põrandalauad mädad ole, aga hindamiskomisjoni esimees Steef Bijl oli maja näidates kinnitanud, et maja on tipp-topp. Tema vend Henk, hindamiskomisjoni sekretär, oli takka kiitnud: „Täpselt nii, nagu sa ütled, Steef, tipp-topp.”

„Maja on kindlasti kogu aeg garaažis seisnud?” oli Emma selle peale nalja visanud.

„Mis te nüüd, ikka väljas. Sellesama koha peal. Maja on praegu ... kui vana ta nüüd oligi, Henk?”

Henk oli tähtsa näo teinud, pikalt vaikinud, silmi pilutanud ja lõpuks öelnud: „Umbes kümme aastat. Aga võib ka vanem olla. Näiteks kakskümmend.”

„Mis ma ütlesin,” oli Steef jätkanud, „see maja on umbes kümme aastat vana ja perfektses seisukorras, värv täitsa värsked, selle sai härra Thy hooleks jätta, olgu issand tema hingele armuline.”

„Oh, kas eelmine omanik suri ära?” oli Emma küsinud.

„Jah, kurb lugu. Jalapealt kukkus kokku. Õnneks mitte siin. Südamerike. Sellepärast ongi siin veel nii palju kraami. Härra Thy lapsed on Hiinas või kusagil seal kandis, keegi asjade järele ei ilmunud, nii et aasta hiljem otsustasime maja koos kogu kaadervärgiga ära hinnata. Sellepärast ongi hind odav, sest asju me, ühesõnaga, ei saa hinna sisse arvestada, sest need, ühesõnaga, pole meie omad. Aga maja kuulub reglemendi järgi küll meie ühistule.”

„Äkki on külmkapis veel isegi piima?” oli Emma naeratades küsinud.

„Oi ei, loodetavasti mitte,” oli Henk ehmunult vastanud, paotades ettevaatlikult pisikese külmkapi ust, nagu võiksid hallitusseened talle sealt näkku paiskuda. Midagi ei juhtunud. Henk oli sealt siis tasakesi välja võtnud purgi ananassikonservi, nagu võiks see plahvatada, ja asetanud selle maha.

„Te vist päästsite mu,” ütles Emma. „Kas rohkem midagi polnud?”

Siis oli ta ise külmkapi ukse vahelt sisse piilunud. Puhtaks küüritud ja tühi.

Aiamajakese edasisel vaatlusel tulid ilmsiks veel mõned üllatused: raamaturiul, millel seisis mingi Hiina entsüklopeedia, eri sorti teesid täis köögisahtel, Delfti fajanssnõude serviis ja väike kollektsioon Itaalia ooperiplaate koos plaadimängijaga.

„Härra Thy tundis ennast kõiges kodus,” oli Emma rahulolevalt nentinud. Veel kord tähelepanelikult ringi vaadanud, oli ta otsustanud: „Ma võtan selle.”

„Aga te ei tea ju veel, mis see maksab,” oli Steef üllatunud.

„Ei, aga küllap te mulle kohe hinna nimetate.”

„Kaheksa tuhat nelisada eurot.”

„See sobib väga hästi.”

3

Emma seisis keset oma äsja soetatud omandust: see oli aiamajake aiandusühistus Rõõm ja Rahu. Ta sulges silmad ja tõmbas sõõrmetesse õhku. Lõhnab nagu aiamajake, nentis ta rahulolevalt.

Ta kuulis selja tagant mingit heli ja pöördus. Herman kopis peaga tasakesi vastu ust. Emma avas ukse.

„Ma ei saanud tavalisel moel koputada,” vabandas Herman ja sirutas käed ette. Tal olid käes kõrvits, kotike krimpsus õuntega, kausike kolme šokolaadiga ja kimp nartsisse.

„Kingitused teile, teretulemise märgiks.”

„Nii kena sinust, Herman. Ma juba tunnen ennast väga teretulnuna.”

„Mõnel on plekid peal,” osutas mees õuntele, „ja mõni on võib-olla natuke ussitanud.”

„Ei tee midagi, ma pole taimetoitlane,” vastas Emma lõbustatult.

Herman üllatus. „Kas te sööte siis usse?”

„Ei, muidugi mitte, ainult vahel kogemata.”

Herman noogutas, ta sai naljast aru.

„Me ei hakka siin uut prouat tüütama, eks ole, Herman?”

See ei kõlanud sugugi nii, nagu oleks nali. Ukseavas seisis väike jässakas mees, peas nokamüts. Vastu valgust ei näinud Emma hästi tema nägu.

„Ei, muidugi mitte, ma tõin ainult mõned kingitused. Hakkasin just minema.” Herman kokutas natuke.

Emma püüdis sekkuda. „Sa ei pea kohe ära minema, Herman. Sooviksid tassikest teed? Siis saan härra Thy seitsmest teekannust kohe mõne järele proovida.”

Herman kõõritas ukseavas seisva mehe poole. Too astus sammukese kõrvale, et teda läbi lasta.

„Ei, eh, ma ei saa jääda. Pean veel, ee ... asju ajama.”

Emma vaatas talle küsivalt otsa.

„Asju, mis ei kannata oodata,” pobises Herman ja libistas ennast välja. „Noh, hääd päeva, proua Emma.”

„Jään sulle tee võlgu, Herman, koos koogiga!” hüüdis Emma talle järele.

„Mina teie asemel hoiaksin Hermanist natuke eemale, muidu istub ta teil päevad läbi kukil.”

„Ja kellelt see soovimatu nõuanne pärineb, kui küsida tohib?” Emma oli ärritunud.

„Oh, ärge pange pahaks, unustasin ennast esitleda. Nii võib juhtuda, kui kõik inimesed siin sind nagunii tunnevad. Olen van Velsen, Harm van Velsen, võib lihtsalt Harm öelda. Olen Rõõmu ja Rahu esimees.”

„Emma Quaadvliegh, selle majakese uus omanik. Ja see on Wodan, minu koer.”

„Jah, ma juba tean. Sekretär ütles. Sellepärast tulingi tutvust tegema. Uute aiapidajatega teen seda alati. Et aru saada, mis sorti puust nad on, nii-öelda.” Tema naer kõlas tehtult. Ta vaikus ja vaatas Emmale otsa. Emma vaatas vastu.

Van Velsen katkestas vaikuse esimesena. „Sisustus pole muidugi suurem asi, aga majal endal pole viga, aial samuti. Thy oli üks imelik hiinlane, aga aia eest ta hoolitses. Kui peaks siit midagi välja lõhk...”

„Minu meelest just sisustus ongi väga võluv,” katkestas Emma teda.

„Tohoh? Nojah, maitseasi, eks ta ole. Inimesed võivad ise otsustada, mida nad majas sees teevad.”

„Siis on küll hästi,” vastas Emma, „minagi olen väga otsustusvabaduse poolt.”

„Aia suhtes kehtivad muidugi omad reeglid, eks ole, muidu muutub see ürgmetsaks, kust isegi kirvega läbi ei raiu.”

Van Velsen tõmbas tooli laua alt välja, istus ja pani oma nokatsi lauale. Ta vaatas teekannude riulit. „Ma võtaksin küll tassikese seda Hermanile mõeldud teed, kui liiga palju tüli pole.”

Emma avas suu, et midagi öelda, aga peatus ja mõtles järele. „Millist teed te siis sooviksite, härra van Velsen?”

„Tavalist Hollandi teed palun. Mitte mingit ürdisolki või heinapunti klaasi sees. Ja paluks lihtsalt Harmiks kutsuda.”

„Hollandi teed pole olemas, aga ilmselt te mõtlesite musta teed. Mul on Tseiloni teed. See peaks teile vast piisavalt tavaline olema.”

Van Velsen noogutas, ja kui Emma oli ümber pööranud, et vesi keema panna, mõõtis Harm teda pika pilguga pealaest jalatallani. Laua all piidles Wodan esimeest umbusklikult. Ta ei liputanud saba.

4

Emma oli aiamaajakese omanikuks saanud enam-vähem juhuslikult. See johtus tema mehe surmast. Kolm kuud tagasi oli ta maha matnud Thomase, oma suure armastuse, kellega ta oli jaganud kolmekümmend seitset ilusat aastat. Enne seda oli ta peaaegu aasta otsa tema eest hoolitsenud, pärast insulti. Thomas oli kõigest väest püüdnud taastuda: ta oli lõpma-

tult harjutanud, et saaks taas arusaadavalt rääkida, jalutama minna, raamatut lugeda, ilma pudipõlleta süüa, oma naist suudelda. Aegapidi ja armutult oli kõik luhtunud. Sõnapaari „väljakannatamatu piin” ei suutnud mees välja öelda, aga seda võis tema silmist lugeda.

Mõni aasta varem oli ta Emmale öelnud: „Kui ma kord abituna surma veerel leban, siis anna mulle viimane suudlus ja lükka mind armastusega üle serva.”

Emma oli meest suudelnud ja kaisus hoidnud, kui perearst talle viimase tõuke andis.

Ta hakkas nutma alles siis, kui mees surnud oli.

Matusel järgnevatel nädalatel oli ta kõik tema asjad välja kraaminud. Mis tuli alles hoida, selle hoidis ta alles, ja mis võis minema minna, selle viskas ta ära või viis taaskasutusse. Abikaasa paberite hulgast leidis ta midagi, mis tema tähelepanu pälvis: sooviavaldus aiandusühistule Rõõm ja Rahu.

5

Aastaid tagasi olid Emma ja Thomas registreerunud kohutumisele ühel aprillikuu laupäeval aiandusühistu Rõõm ja Rahu kohvikus Liergouw tee ääres Zaandami linna lähedal. Thomas oli juba ammu aiamaad tahtnud, ja kuigi Emmal oli raskusi isegi sellega, et rõdu peal begooniaid elus hoida, oli ta nõustunud, ehkki teatud tingimusel: „Olgu, aga sina hoolitseta aia eest ja mina käin seal istumas.” Niisugune ülesannete jaotus sobis tema mehele väga hästi ja nii nad siis olidki tol laupäeval puidust laua taga sooviavaldust täitmas. Lisaks nendele tegi sama asja veel viis liikmekandidaati.

„Jajah, aprillikuuks muidugi inimesed tahavad,” oli tookordne sekretär öelnud, „siis ju kõigil kevad peas ja kõik tahavad aeda.”

Thomas tundis juba tumedaid pilvi pea kohal ja küsis pärast avalduse sisseandmist ettevaatlikult, kui kaua peab aiamaa saamist ootama.

„Ootenimekirjas on praegu umbes kaheksakümmend, nii et arvutage ise välja.”

Emma küsis: „Kuidas?”

„Kuidas? Mis mõttes kuidas?” küsis sekretär vastu.

„No et kuidas peaks saama seda välja arvutada?”

Sekretär selgitas, et aastas vabaneb viis kuni kümme aeda, nii et see võib vabalt kaksteist aastat võtta.

„Seda teoreetiliselt, sest palju on ka nii-öelda lahtisi kandidaate. Nii me neid kutsume. Need on inimesed, kes lõpuks ikkagi ei taha või ei saa või surevad ära. Kõike võib juhtuda.”

Thomas küsis, mis siis tegelik väljavaade oleks.

„Ma ei saa sellele vastata, aga arvestage vähemalt seitsme aastaga.”

„Kurb väljavaade,” ütles Thomas.

„Sooviksite veel üht lohutustassikest?” Nali polnud naljana mõeldud. Kohvikusse sisenemisel oli sekretär neile juba enne lohutustassikest pakkunud. Emma ja Thomas keeldusid teisest tassikesest kindlalt. Olgugi see hästi mõeldud, aga kohv oli väga vilets ja piimapulbriga.

6

Emma oleks sooviavalduse pärast selle leidmist äärepealt minema visanud, aga hakkas köhklema ja asetas selle lauale. Kuupäev avaldusel oli 12. aprill 2008, kümme aastat tagasi. Tookord olid nad pikast ootejärjekorrast pettununa tagasi koju läinud ja mõtte peast heitnud. Nüüd meenusid Emmale uuesti sekretäri sõnad: „Arvestage vähemalt seitsme aastaga.”

Järgmisel päeval oli Emma ratta selga istunud ning Rõõmu ja Rahu kohvikusse sõitnud. Juhus või mitte, aga taas oli aprillikuine laupäevahommik. Päike säras taevas, õhus oli tunda, näha ja kuulda kevadet.

Kohvik oli külastajatest pungil. Peaaegu kõik lauad olid täis. Ilmselt olid paljud aiapidajad sel kaunil kevadpäeval talveunest ärrganud.

Emmal hakkas korraks kurb. Nurgapealse laua taga oli Thomas täitnud sooviavalduse, mille Emma nüüd kotist välja võttis. Ta läks sellega baarileti juurde. Teisel pool letti, seljaga Emma poole, puhastas üks väike kõhn naine, roosad kummi-kindad käes, kapikest.

Emma köhatas. Baariteenindaja puhastas edasi.

Emma köhatas uuesti. Ei midagi.

„Proua ...” ütles ta siis, paistis, et natuke liiga valjult.

Naine ehmus sellest ja üks klaas lendas maha. Proovides seda kinni püüda, tõukas ta ümber ämbri puhastusvedelikuga. Ämber veeres kolinal põrandale. Naine vaatas kõigepealt hirmunud silmil tekkinud kaost ja siis Emmat. „Ohh, ma olen täielik kobakäpp.”

„Vabandust, et ma nii valjusti hõikasin, aga ma olin juba kaks korda köhatanud,” ütles Emma. „Kas aitan kokku korjata?”

„Ei, mis ...”

„No ma siis aitan. Kahekesi käib see üks-kaks-kolm.”

Vahepeal oli kohalviibijate tähelepanu tärganud.

„Kuule, Fietje, kuidas sa siin koristades jälle sellise korralgeduse suutsid korraldada,” hüüdis üks pükskostüümis naine. Kõik naersid.

„Vaata, et Harm teada ei saa, muidu saad veel naha peale.” Jälle naer.

Fietje tõmbus hirmunult tagasi baarileti alla ja hakkas vett kokku pühkima.

„Ettevaatust, ee ... Fietje, klaasikillud on laiali. Las ma vaatan korra.”

Emma pühkis kähku klaasikillud kokku ja tõmbas siis Fietje lapiga pesuvee põrandalt ämbrisse tagasi. Fietje ise vaatas abitult pealt.

Viie minuti pärast oli kõik korras. Kui Emma oma pea jälle baarileti tagant välja pistis, vaatas talle vastu ligi kakskümmend uudishimulikku silmapaari. See ajas teda pisut närvi.

„Äkki on siin keegi juhatuses ka?” küsis ta, et ebamugavat olukorda lõpetada.

„Igatahes, mina olen sekretär.” Hääl kõlas kuidagi arglikult ja hääle omanik liigutas end aegamisi baarileti äärde. Tal olid seljas uhiuued sinised tunked, pakendamisevoldid veel sees.

Emma sirutas käe baarileti tagant välja.

„Emma Quaadvliegh, meeldiv tutvuda.”

Tunkemees kõhkles, näol ilme, nagu oleks see tal elus esimene kord kätt suruda. Siis võttis ta käe vastu ja raputas seda natuke liiga tugevasti. „Bert Zijlstra.”

Fietje sirutas nüüd samuti käe välja. „Fietje van Velsen, esimehe naine.”

„Mina olen Emma.”

Fietje tõmbas ehmunult käe uuesti tagasi. „Oh kui tobe, mul veel kummikindad käes.”

„Pole midagi.” Emma vaatas kohvikus ringi. „Tervitus kõigile, mina olen Emma, kuuskümmend kaheksa aastat vana, ma sooviksin meeleldi Rõõmu ja Rahusse aeda pidama tulla.”

Reaktsioonid olid leiged. Mõni üksik sõbralik noogutus ja natuke sosistamist omavahel.

„Kas lähme istume kusagile maha, Bert?” pani Emma ette. „Seal nurga peal on üks vaba laud.”

Nad läksid laua äärde istuma. Fietje tuli küsima, kas nad sooviksid tassikest kohvi. Bert teatas, et tal on juba kuus tassi hinge all ja ta peab nüüd vahet. Emma nägi silmanurgast

Bravilori kohviaparaati, see tundus olevat sama mis kümme aastat tagasi, aga ta leidis, et praegu pole õige aeg kohvi kvaliteeti teemaks võtta. „Aitäh, Fietje, mina sooviksin küll tassikest.”

Edasi selgitas ta Bertile, et oli kümme aastat tagasi koos oma hiljuti surnud abikaasaga avalduse esitanud ja sooviks nüüd teada, kas ehk aiamaajakese saamise järjekord on temani jõudnud.

Bert uuris pikalt avaldust, mille Emma oli talle ulatanud.

„Jaa, te olete tõesti järjekorra esiotsas. Alles eelmisel nädalal anti üks majake kellelegi, kes oli palju tagapool. Ja sel nädalal sai Thy maja lõpuks vabaks, teda ennast pole enam juba aasta otsa, nii et võib juhtuda, et tema majale olete esimene kandidaat.”

„Kas te näitaksite mulle seda maja?”

„Ei, mina ei saa. Selleks on meil hindamiskomisjon. Vennad Bijlid.”

„Ja kas nad on praegu siin?”

Sekretäri pilk muutus murelikuks. „Tegelikult ...”, tegi ta pausi, „tegelikult peate vaatamisaja kokku leppima, aga ma uurin, kas saan teile erandi teha. Lõppude lõpuks on reeglid ikka inimeste jaoks, eks ole.”

„See on teist kena,” naeratas Emma.

Bert palus tal natuke oodata ja lahkus. Kümne minuti pärast tuli ta tagasi, kiiluvees kaks meest, kes esitlesid ennast Henk ja Steef Bijlina.

„Emma Quaadrvliegh, väga meeldiv. Teie vist olete hindamiskomisjonist. Ma loodan, et saan ilma eelneva kokkuleppeta majakest vaadata?”

„Teeme teile meeeldi selle teene,” ütles Steef, „reeglid on inimeste jaoks, eks ole? Mitte vastupidi.”

Tema vend noogutas.

„Aga lõplik nõusolek tuleb alles Harmilt,” hoiatas Steef.

„Kes on Harm?”

„Tema on esimees.”

„Oo, Fietje mees. Milline kullatükk, eks ole?”

„Kes, Harm?” üllatus Henk.

„Ei, Fietje,” selgitas Emma. „Ta tundub tore naine.”

„Oh, ma juba imestasin. Harmi kohta võib paljutki öelda, aga kullatükk ... mitte just tingimata. Kas lähme maja vaatama?”

Veidi aja pärast olidki nad õndsas härra Thy majas.

7

Rõõmu ja Rahu esimees ei kavatsenudki lahkuda. Ta lonksas teist tassi teed ja vaatas Emmat, kes oli hakanud majapidamistarbeid välja pakkima ja neid köögikappidesse paigutama.

„Mis tõugu koer see on?” Harm van Velsen osutas Wodanile, kes kükitas endiselt laua all.

„Wodan on täisverd prügikastikoera tõugu. Leidsime ta sõna otseses mõttes prügikastist.”

„Minul on Napoli mastif,” praalis van Velsen.

„Kõlab nagu koerte Al Capone. Kas ta on sama ohtlik?” küsis Emma.

„No ohtlik, ohtlik ... Ütleme niimoodi, et ta valvab hästi. Kui keegi suvaline peaks minu majja sattuma, siis tuleb tal probleeme.”

Emma vaatas õrnal pilgul omaenda koera. „Hoiatada sina siis härra Mastifist eemale, eks ole, kullake.” Wodan niutsus tasakesi.

Tekkis vaikus. Emma jätkas kappide sisustamist.

„Mis sorti aednik te muidu ka olete?” küsis van Velsen mõne aja pärast.